

Základná škola s materskou školou

Lúka 135

Inovovaný školský vzdelávací program

pre 2. stupeň ZŠ

Nižšie stredné vzdelávanie

školský rok 2022 / 2023

Školský vzdelávací program je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie v školách podľa **Zákona 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon)**. Školský vzdelávací program je vypracovaný v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania podľa tohto zákona a s príslušným štátnym vzdelávacím programom.

Stupeň vzdelania: **ISCED 2**
Dĺžka štúdia : **päť rokov**
Vyučovací jazyk: **slovenský**
Študijná forma : **denná**
Druh školy: **štátna**
Názov školy : **Základná škola s materskou školou, Lúka 135**
Adresa: **916 33 Lúka**
IČO: **36125563**
Riaditeľ školy: **Mgr. Adriana Holániová**
Koordinačtor pre tvorbu ŠVP: **Mgr. Miroslava Gestingerová**
Kontakty: **+421 33 7785 221**
Webová adresa: **www.zsluka.edupage.org**
Email školy: **skola@zsluka.sk**
Zriaďovateľ: **Obec Lúka**
Adresa: **916 33 Lúka**
Kontakty : **starosta@obecluka.sk tel. č: 033 7730566**

Platnosť dokumentu od :	21. 9. 2015
Prerokované pedagogickou radou:	21. 9. 2015
Prerokované radou školy	21. 9. 2015
Prerokované pedagogickou radou:	30. 8. 2016
Prerokované radou školy	5. 9. 2016
Prerokované pedagogickou radou:	25. 8. 2017
Prerokované radou školy	4. 9. 2017
Prerokované pedagogickou radou:	27. 8. 2018
Prerokované radou školy	3. 9. 2018
Prerokované pedagogickou radou:	28. 8. 2019

Základná škola s materskou školou, Lúka 135

Prerokované radou školy	9. 9. 2019
Prerokované pedagogickou radou:	26. 08. 2020
Prerokované radou školy:	7. 09. 2020
Prerokované pedagogickou radou:	31. 08. 2021
Prerokované radou školy:	31. 08. 2021
Prerokované pedagogickou radou:	31. 08. 2022
Prerokované radou školy:	12. 09. 2022

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Vo vzdelávaní na druhom stupni základnej školy je potrebné najmä:

- rozvíjať u žiakov funkčnú gramotnosť a kritické myslenie;
- umožňovať každému žiakovi v rámci výučby nadobúdanie kompetencií vlastnou činnosťou a aktivitami zameranými aj na objavovanie a vytváranie nových významov;
- motivovať žiakov k zodpovednosti a záujmu o vlastné vzdelávacie výsledky prostredníctvom ich aktívneho zapojenia do procesu vzdelávania;
- viesť žiakov k využívaniu efektívnych stratégií učenia sa (učiť sa učiť);
- poskytovať každému žiakovi príležitosť objaviť a rozvinúť svoje schopnosti v súlade s reálnymi možnosťami, aby tak získal podklad pre optimálne rozhodnutie o svojom ďalšom vzdelávaní;
- sprostredkovať dostatok príležitostí na osobnostný rozvoj každého žiaka;
- rozvíjať u žiakov sociálne kompetencie s dôrazom na kultivovanú komunikáciu a spoluprácu;
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

2. Stupeň vzdelania

Nižšie stredné vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy alebo úspešným absolvovaním prvého ročníka päťročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole, do ktorého sa prijímajú žiaci z ôsmeho ročníka základnej školy alebo úspešným absolvovaním štvrtého ročníka osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole alebo absolvovaním tretieho ročníka vzdelávacieho programu praktickej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni.

3. Profil absolventa

Absolvent **nižšieho stredného vzdelávania** disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;

- používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
- vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
- dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
- uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
- posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
- uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
- prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
- pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
- má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.

Konkretizácia cieľov v podmienkach našej školy

Naším cieľom je aby žiak:

- úspešne zvládol učivo základnej školy,
- ovládal kvalitne jazyk,
- ovládal základné zručnosti práce s počítačom,
- hodnotne reprezentoval našu školu (*príprava žiakov na predmetové olympiády, súťaže matematické, literárne, športové, spevácke...*),
- vedel vyhľadávať a spracúvať informácie (*práca s internetom, slovníkmi, , multimediálnymi CD využitie školskej knižnice a odoberaných časopisov*)
- vedel pracovať v tíme (*prácou v skupinách na vyučovaní alebo pri organizovaní triednych či školských akcií podporovať umenie spolupráce*),
- vedel nadviazať kontakty s okolím (*výchovným pôsobením všetkých pedagogických i nepedagogických pracovníkov školy dosiahnuť to, aby sa žiaci našej školy nebáli osloviť dospelých, prípadne svojich spolužiakov a požiadať ich o pomoc, či sami byť nápomocní, aby si boli schopní vytvárať dobré medziľudské vzťahy*),

- bol samostatný vo svojom rozhodovaní (*kvalitnou pedagogickou prácou i výchovou všetkých učiteľov a spoluprácou s rodičmi sa budeme snažiť dosiahnuť to, aby žiak našej školy mal primerané sebavedomie a dostatočný prehľad „o živote“, právne povedomie na potrebnej úrovni, aby si vedel utvoriť a obhájiť svoj názor – primerane svojmu veku*),
- mal základy spoločenského správania (*budeme sa snažiť zapájaním žiakov školy do spoločenských akcií, ktoré im pomôžu získať základy spoločenského správania*),

- morálne hodnoty prijal za svoje vlastné (*sústavným pôsobením všetkých pracovníkov školy formovať kladné vlastnosti – priateľstvo, ochota, slušnosť, vnútorná disciplína, úcta, schopnosť počúvať sa navzájom*),
- mal vlastenecké cítenie a poznal vlastný región,
- mal pozitívny vzťah k ochrane a tvorbe životného prostredia.

Nadväzujúc na spôsobilosti získaných v priebehu predchádzajúceho vzdelávania, má absolvent nižšieho stredného vzdelávania osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

a) kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa
 - dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti

b) sociálne, komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti
- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav,
- efektívne využíva dostupné IKT,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom a dvoch cudzích jazykoch

c) kompetencia (spôsobilosť) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní urobiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,

d) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní.

e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovne ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,
- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,

f) kompetencie (spôsobilosti) občianske

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská

g) kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať výsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziľudských vzťahoch,

h) kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovácie zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho budúcom plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach

i) kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v práci, ale aj v každodennom živote

j) kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného a hudobného umenia,
- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr

k) kompetencie (spôsobilosti) starať sa o zdravie a telesný rozvoj

- pozná stavbu svojho tela a dôležitosť správneho fungovania jednotlivých orgánov,
- uvedomuje si hlavné zásady hygieny,
- pozná hlavné zásady zdravej racionálnej výživy,

- uvedomuje si negatívny vplyv požívania psychotropných látok, alkoholizmu
- cení si dôsledky športovej a pohybovej činnosti na zdravý rozvoj telesných ale aj duševných činností, upevňovanie imunity a tým celkového zdravia

4. Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných vyučovacích predmetov.

VZDELÁVACIA OBLASŤ

JAZYK A KOMUNIKÁCIA

PREDMETY

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ

LITERATÚRA

CUDZÍ JAZYK (úroveň 2)

JAZYK NÁRODNOSTNEJ MENŠINY A

LITERATÚRA

MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

MATEMATIKA

INFORMATIKA

ČLOVEK A PRÍRODA

FYZIKA

CHÉMIA

BIOLÓGIA

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

DEJEPIS

GEOGRAFIA

OBČIANSKA NÁUKA

ČLOVEK A HODNOTY

ETICKÁ VÝCHOVA /

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO

ČLOVEK A SVET PRÁCE

TECHNIKA

UMENIE A KULTÚRA

HUDOBNÁ VÝCHOVA

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

ZDRAVIE A POHYB

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

4.1 Jazyk a komunikácia

Vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia tvoria vyučovacie predmety zahrnuté do troch skupín, a to **vyučovacie jazyky, druhý jazyk (slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, jazyk národnostnej menšiny a literatúra) a cudzie jazyky.**

Spoločným menovateľom oblasti je jazyk, ktorý sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok

vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote, podporuje otvorenejší prístup k ľuďom, umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky na spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Špecifickou zložkou vyučovacích jazykov a druhého jazyka je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením.

4.2 Matematika a práca s informáciami

Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami, ktorú tvoria vyučovacie predmety **matematika** a **informatika**, je v rámci nižšieho stredného vzdelávania založená predovšetkým na aktívnych činnostiach (práca s objektmi, aplikácia poznatkov v reálnych situáciách). Poskytuje vedomosti a zručnosti potrebné v praktickom živote a umožňuje tak získavať matematickú gramotnosť.

Rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Učí tvoriť hypotézy a tvrdenia podložiť argumentami. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Rozvíja schopnosť žiakov používať prostriedky IKT k vyhľadávaniu, spracúvaniu a uloženiu informácií.

4.3 Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda sa prioritne zameriava na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti, ktorá je súčasťou základného vzdelania. Hlavným cieľom vzdelávania v oblasti prírodných vied je hlbšie pochopenie prírodných procesov, k čomu sa dospeje prostredníctvom cielených žiackych činností, v ktorých dominujú bádateľské aktivity. Pre všetky prírodovedné predmety je spoločným cieľom a úlohou budovanie spôsobilostí pre

vedeckú prácu, a to najmä spôsobilosti pozorovania, vnímania časových a priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi, klasifikácie, merania a predvídania.

Dôležité je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a porozumenie ich podstate, čo si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu medzi predmetmi **fyzika, chémia, biológia, geografia**, ale aj matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva.

4.4 Človek a spoločnosť

Vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť tvoria učebné predmety **dejepis, geografia** s jej **humánnou zložkou** a **občianska náuka** spolu s príslušnými témami, ktoré sú prítomné aj v iných vzdelávacích oblastiach. Cieľom tejto vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi človekom a spoločnosťou v danom geografickom priestore. Poznanie minulosti svojho národa, ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú funkčné znalosti a spôsobilosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne i o ostatných regiónoch Slovenska. Žiaci sú vedení k pochopeniu vlastného miesta a úlohy v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym a krajine, v ktorej žijú.

4.5 Človek a hodnoty

Obsah vzdelávacej oblasti sa realizuje v povinne voliteľných učebných predmetoch etická výchova a náboženská výchova/náboženstvo.

Predmet **etická výchova** sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Zvlášť dôležité je rozvíjať sebaúctu a úctu k iným, interpersonálne sociálne zručnosti a zvyšovať odolnosť žiakov voči negatívnym sociálno-patologickým či amorálnym vplyvom.

Základným cieľom predmetu **náboženská výchova/náboženstvo** je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

4.6 Človek a svet práce

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa návrhy širokého spektra pracovných činností a technológií, ktorými sú žiaci vedení k získaniu psychomotorických zručností a poznatkov z rôznych oblastí reálneho života a sveta práce.

Predmet **technika** je zameraný na zložitejšie pracovné činnosti a technológie, na samostatnú a tímovú prácu žiakov. Žiaci sú vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach. Spoznávajú trh práce aj z hľadiska ich budúcej profesijnej orientácie. Prichádzajú do priameho kontaktu s technikou v jej rozmanitých podobách a v širších súvislostiach. Predmet poskytuje žiakom priestor a príležitosť na primeraný rozvoj ich tvorivého technického myslenia. Obsah je zameraný na budovanie vzťahu žiakov k technike, k jej bezpečnému používaniu a k bezpečnej práci s technikou. Žiaci spoznávajú reálne podmienky trhu práce, moderné stroje a zariadenia, funkciu základných bytových inštalácií. Sú vedení ku konštruovaniu a zhotovovaniu primeraných výrobkov a k poznaniu základných technických materiálov a technológií. Podľa svojich podmienok (materiálno-technických a personálno-odborných) škola môže v predmete technika vyučovať tematický celok *ekonomika domácnosti*, ktorý obsahuje témy: *plánovanie a vedenie domácnosti, svet práce, domáce práce a údržba domácnosti, ručné práce, rodinná príprava, pestovateľské práce a chovateľstvo*. Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce tak vhodne dopĺňa sústavu vzdelávacích oblastí o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v reálnom živote a v spoločnosti.

4.7 Umenie a kultúra

Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom predmetov výtvarná výchova a hudobná výchova. Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vybraných médií

vizuálneho, dramatického, hudobného umenia a písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Obsah vzdelávacej oblasti tak prispieva k formovaniu vizuálnej, mediálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti a tvorivosti žiaka. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa a krajiny, čím sa rozvíja vedomie kultúrnej identity. Formujú sa multikulturálne a komunikačné kompetencie. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít sú pre žiakov vytvorené príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor na jeho sebarealizáciu. V tvorivých, umeleckých alebo hudobných činnostiach majú žiaci možnosť vyjadrovať svoje predstavy, a to vyjadrovacími formami (jazykom) jednotlivých umení.

Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s vyjadrovacími prostriedkami vizuálnych umení. V tvorivom procese dochádza ku kvalitatívnej zmene, detskú spontánnosť postupne nahrádza dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť spojená s pribúdaním vedomej operatívnej a názorovej samostatnosti.

Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

4.8 Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Oblasť sa zameriava na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života a pohybovou aktivitou. Realizuje sa učebným predmetom **telesná a športová výchova**, ktorej najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu. Telesná a športová výchova spája vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou aktivitou využiteľnými nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti.

Žiaci si vytvoria predstavu o význame pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní aktívneho zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus.

Pri realizovaní obsahu telesnej a športovej výchovy je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní cvičení, ako aj pri hodnotení žiakov. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri akceptovaní ich vlastných predpokladov.

5. Prierezové témy

Prierezové témy sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dianím v spoločnosti s každodennou žitou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. V tomto zmysle priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov. Prierezové témy sa môžu realizovať ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov, kurzov a pod. Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Obidve formy sa môžu aj ľubovoľne kombinovať. Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými mimoškolskými aktivitami.

V rámci nižšieho stredného vzdelávania majú prierezový charakter tieto témy: **Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia.**

5.1 Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma *Osobnostný a sociálny rozvoj* sa prelína celým vzdelávaním. Jej cieľom je prispieť ku komplexnému osobnostnému rastu žiaka a rozvoju jeho životných zručností. Uplatňovaním tejto prierezovej témy sa vytvára prostredie pre podporu individuality a zdravého sebedomia žiaka na jednej strane a rozvoj zmyslu pre spoločnosť založenej na rovnosti a tolerancii na druhej strane. Rozvíja sa sociálne zručnosti a etické predpoklady potrebné pre život a spoluprácu v aktuálnej skupine a tiež v širšom ľudskom spoločenstve.

Prierezovou témou *Osobnostný a sociálny rozvoj* sa napomáha aj rozvíjaniu ľudského potenciálu žiakov, poskytuje im základné podklady pre rozhodnutie k plnohodnotnému a zodpovednému životu. Uplatňuje sa v nej aj vzdelávanie k ľudským právam, ale aj k rodinnej výchove. Je potrebné, aby sa žiaci naučili uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných.

V zmysle Národného plánu výchovy k ľudským právam na roky a v s Národným plánom výchovy k ľudským právam sme aj v tomto škol. roku do plánu práce školy

a učebných osnov zapracovali úlohy súvisiace s výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, predchádzania všetkých foriem diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu.

V tomto školskom roku v podmienkach našej školy sme vychádzali z metodického materiálu odporúčaného **Sprivodcom škol. r. 2022/2023** a tiež podľa odporúčania **Národnej implementácie AGENDA OSN 2030 pre udržateľný rozvoj**, http://www.globalnevzdelavanie.sk/sites/default/files/pdfs/cvo_ciele_rozvoja_web.pdf ktorá zahŕňa **17 cieľov**. (viď príloha k ŠkVP – Globálne vzdelávanie). Prelínajú sa najmä v týchto oblastiach:

1. oblasť ľudských práv

- témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, extrémizmu, rasizmu a nenávisťných prejavov.

V súvislosti s ľudsko-právnymi aspektmi problematiky násillia páchaného na detí, sú **zverejnené na viditeľnom mieste všetky dôležité čísla telefonických a internetových liniek slúžiacich pre deti** v prípadoch, ak sa cítia byť psychicky, fyzicky, sexuálne, alebo inak ohrozené. (viď. plán koordinátora prevencie)

2. práva detí

V súlade so Stratégiou prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR akceptujeme **článok 5 Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním** vo výchovno-vzdelávacom procese, na triednických hodinách a v mimovyučovacích aktivitách.

Informujeme žiakov o zmysle a príslušných ustanoveniach Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii, Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, Opčného protokolu o procedúre oznámení, o Dohovore Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí a Dohovore o právach osôb so zdravotným postihnutím. (triednické hodiny, OBN, ETV, DEJ, prednášky s touto tematikou v spolupráci s CPPPAP)

3. antidiskriminácia:

- šíriť myšlienky tolerancie, akceptácie odlišností a zlepšovanie postojov voči znevýhodneným skupinám obyvateľstva, eliminovať intoleranciu a nenávisťné prejavy.

- podporovať povedomie o schopnostiach a prínose osôb so zdravotným postihnutím, podporovať uznávanie zručností, predností a schopností osôb so zdravotným postihnutím.

Pri plnení tejto tematiky vychádzame z týchto dokumentov:

Všeobecná deklarácia ľudských práv (viď. príloha)

Deklarácia práv dieťaťa (viď. príloha)

Metódy realizácie v podmienkach našej školy

Táto téma vytvára priestor pre uplatnenie medzipredmetových vzťahov a aktivizujúcich participatívnych vyučovacích metód, ako sú projektová, kooperatívna a problémová metóda. Realizujeme ju napr. prostredníctvom modelových situácií – najmä **ETV**, diskusií, hier a iných interaktívnych metód, pričom pedagógovia môžu využívať i pomoc iných odborníkov- rôzne besedy. Veľmi osvedčená je etická výchova aj triednická hodina, záujmové krúžky, besedy s políciou, pracovníčkou CPPPaP.

V tomto školskom roku vychádzame pri plnení cieľov z aktuálneho Sprievodcu školským rokom a z Plánu práce koordinátora (viď. príloha).

5.2 Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Prierezová téma **Výchova k manželstvu a rodičovstvu** je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

5.3 Environmentálna výchova

Environmentálna výchova umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia dôležitého pre trvalo udržateľný život na Zemi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznal a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí;
- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach;
- rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu;
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom;
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

Obsah environmentálnej výchovy je podrobne rozpracovaný v Pláne práce koordinátora ENV (vid. príloha) a je spojený s obsahom vzdelávania v týchto témach učiva:

Zachovanie biodiverzity - rozmanitosti života na našej planéte

Odlesňovanie

Erózia pôdy

Racionálne využívanie prírodných zdrojov

Znečisťovanie ovzdušia, vody, pôdy

Úbytok ozónovej vrstvy

Kyslý dážď

Skleníkový efekt

Spotreba energie

Odpad

Urbanizácia

Populačná explózia

Uplatňovanie úloh environmentálnej výchovy v podmienkach našej školy:

Vychádzajúc z učebných osnov environmentálnej výchovy plníme úlohy environmentálnej výchovy vo výchovno-vzdelávacom procese prostredníctvom jednotlivých predmetov :

1. **prírodovedné predmety:** napr. biológia, chémia, zemepis, prírodoveda a i., ktoré včleňujú environmentálnu výchovu do stredoškolskej odbornej činnosti formou vhodne zvolených tém. U žiakov sa snažíme rozvíjať vedomosti, zručnosti, schopnosti tak, aby dokázali vnímať vzťahy medzi človekom a prírodou. Významnú úlohu pri environmentálnej výchove zohrávajú aj školské, okresné a krajské kolá olympiád z týchto predmetov, ktorých sa každoročne naši študenti zúčastňujú, ako aj témy týkajúce sa životného prostredia, ktoré žiaci spracovávajú prostredníctvom referátov a seminárnych prác. Takisto sa žiaci našej školy pravidelne zúčastňujú korešpondenčných seminárov z prírodovedných predmetov, ktorých súčasťou sú aj environmentálne témy.
2. **humanitné predmety:** slovenský jazyk a literatúra, cudzie jazyky, estetická výchova a i., ktoré prostredníctvom maturitných a konverzačných tém umožňujú žiakom vyjadriť svoj názor a postoj na tému týkajúcu sa starostlivosti a ochrany životného prostredia, ďalej výtvarná výchova, ktorá vhodnou a hravou formou dostáva environmentálnu problematiku do povedomia žiakov už v najnižších ročníkoch. Vo výtvarnom prejave u žiakov preferujeme aj umelecké diela s environmentálnou tematikou, čím vstúpujeme deťom vzťah k prírode, životnému prostrediu formou budovania návykov a zručností v umeleckom prejave. Literárne súťaže a projekty otvárajú žiakom oči a odhaľujú pravdu o ich vzťahu k prírode, môžu poukázať na negatívne, ale aj pozitívne príklady správania sa človeka k prírode, ktoré boli zachytené perom, príp. v ilustrácii.
3. **telesná výchova:** ktorej súčasťou je cvičenie na ochranu človeka a prírody realizované na jar a na jeseň. Prostredníctvom nich sa žiaci okrem úloh iného zamerania oboznamujú s ochranou a starostlivosťou o prírodu, lesnú zver, rastlinstvo a vtáctvo formou turistiky spojenej s odborným výkladom. Naučiť ich pomáhať prírode, životnému prostrediu jednoduchými činnosťami a aktivitami. Žiakov vychovávať k ohľaduplnosti k životnému prostrediu s cieľom byť citliví na súčasný stav životného prostredia.
Podrobnejšie rozpracované úlohy a aktivity z ENV sú v Pláne koordinátora ENV (vid'. príloha).

5.4 Mediálna výchova

Hlavným cieľom mediálnej výchovy je získanie a rozvoj mediálnej gramotnosti a osvojenie mediálnych kompetencií - t. z. schopnosti prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov.

Ciele mediálnej výchovy pre nižšie stredné vzdelanie môžeme rozdeliť na:

kognitívne - viesť žiakov:

- k základnej orientácii v druhoch médií, k poznaniu ich rozdielov a funkcií,
- k poznaniu ich vplyvu na detského príjemcu (poslucháča, diváka, čitateľa...),
- pochopeniu mediálne spracovanej a znázorňovanej reality, používaných mediálnych výrazových prostriedkov a spôsobov usporiadania mediálnych produktov,

psychomotorické :

- viesť žiakov :

- k aktívnemu využívaniu médií v procese komunikácie,
- k produkcii vlastných mediálnych príspevkov využívajúc svoj kreatívny potenciál,
- k zručnosti obsluhovať technické zariadenia a nové technológie médií,
- ku schopnosti kooperovať s inými mediálnymi tvorcami v procese komunikácie **afektívne:** (ide o rozvoj schopností a postojov žiakov) :

- viesť žiakov :

- k zaujatiu kladného postoja k mediálnym produktom, ktoré poskytujú pozitívne hodnotové orientácie pre život človeka a vyberať si takéto pre svoj konzum,
- k odmietaniu mediálnych obsahov, ktoré odporujú etickým normám, prinášajú deformovaný pohľad na hodnoty a ohrozujú či škodia jeho osobnostnému vývinu (predovšetkým nerešpektujú právo človeka na ochranu jeho intimity, propagujú násilie ako normálnu a akceptovateľnú formu riešenia medzil'udských a spoločenských konfliktov),
- k eliminácii negatívnych mediálnych vplyvov na svoju osobnosť zodpovedným prístupom k nim,
- k uvedomeniu si hodnôt vlastného života a zodpovednosti za jeho naplnenie,
- k schopnosti dokázať si zvoliť zodpovedajúce médium ako prostriedok pre naplnenie svojich potrieb – od získavania informácií a vzdelávania až po zmysluplné naplnenie voľného času

Obsahový štandard možno zhrnúť do piatich tematických oblastí:

1. *médiá v súčasnom svete* (základné druhy médií a masmédií – ich funkcie)
2. *druhy (typy) mediálnych produktov*

3. *mediálna realita a jej účinky na osobnosť človeka* - vplyv televízie (filmy, reality show, spravodajstvo, reklama...), rozhlasu, novín, časopisov, internetu...atď.

4. *etika v médiách* (bulvarizácia médií)

5. *mediálna produkcia* (tvorba mediálnych produktov)

OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p><i>Médiá v súčasnom svete</i> Médium, masmédiium. Základné druhy médií a masmédií (tlačené (noviny, časopisy), elektronické médiá (televízia, rozhlas), digitálne médiá “multimédiá” ako informačné zdroje, prostriedky masovej, skupinovej, interpersonálnej komunikácie, zdroje výkladu reality, nositelia a šíritelia hodnotových orientácií, etických kategórií, kultúry, prostriedky výchovy a vzdelávania, prostriedky ovplyvňovania udalostí verejného života a života jednotlivca, prostriedky sebarealizácie človeka, priemyselné odvetvie, ktoré ponúka pracovné príležitosti, tvorcovia a distribútori zábavy, spôsobov trávenia voľného času.</p>	<p>Žiak dokáže: - vysvetliť rôzne významy pojmu médium, - charakterizovať rôzne druhy médií, - identifikovať základné druhy médií s ktorými prichádza do každodenného kontaktu a definovať, ktoré médium využíva najčastejšie a ktoré ma na neho najväčší vplyv a prečo, -rozlíšiť, porovnať a vysvetliť jednotlivé funkcie médií - zamyslieť sa nad významom médií vo svojom živote a dôvodmi ich využívania, - pochopiť médiá ako inštitúcie, ktoré produkujú mediálne obsahy, - poznať a pochopiť rozdiely medzi verejno-právnou a súkromnou televíziou - uvedomovať si akú úlohu plní zvuk a hudba v médiách, - reflektovať význam hudby, hudobných médií vo vlastnom živote, motívy využívania auditívnych médií a ich produktov, - rozpoznať druhy a typy periodickej tlače</p>
<p>OBSAHOVÝ ŠTANDARD</p> <p><i>Druhy, typy mediálnych produktov</i> Programové typy a žánre v televízii: spravodajské, publicistické, dramatické, zábavné a zábavno-hudobné, kultúrne, vzdelávacie, náboženské, športové, programy pre deti a mládež. Televízne seriály. Reality šou, Soap-opery, telenovely. Film. Filmové žánre: hraný a dokumentárny film, akčné filmy, science-fiction, western, komédia. Rozhlasové žánre. Spravodajské a publicistické žánre. Rozhlasová hra.</p>	<p>Žiak dokáže: - rozlíšiť a charakterizovať základné programové typy a žánre v televízii, - rozlíšiť a charakterizovať typické prvky žurnalistických, rozhlasových a filmových žánrov, - rozlišovať medzi spravodajským a publicistickým spracovaním témy v médiách, medzi faktickou informáciou a interpretáciou faktu, - poznať profesijné zložky, ktoré sa podieľajú na výrobe a distribúcii mediálnych produktov (film, periodiká)</p>

<p>Internetové blogy. Žurnalistické žánre v tlačených médiách. Spravodajské a publicistické žánre. Správa, komentár, report, spravodajský rozhovor, komentár.</p> <p>Mediálna realita a jej účinky na osobnosť človeka</p> <p>Publikum médií, čitatelia novín a časopisov, poslucháči rozhlasu (rádia), diváci.</p> <p>Prieskumy čítanosti, počúvanosti, sledovanosti. Peopletre. Primetime v televízii. Filmová realita a skutočnosť, rozdiely. Filmová reč. Obraz. Záber. Strih. Scéna. Uhol kamery.</p> <p>Filmový efekt a trik. Účinky médií na človeka, mediálne zobrazované fiktívne a reálne násilie. Fyzické a psychické formy násilia. Mediálny - filmový hrdina. reálny hrdina.</p> <p>Filmový kritik. Hodnotný film. Systém jednotného označovania programov v televízii (JSO). Zobrazovanie reality v telenovelách, mydlových operách, talkšou, reality šou.</p> <p>Hodnoty v hudobných videoklipech. Časopisy pre mladých - komerčné a nekomerčné. Prostriedky ovplyvňovania. Druhy reklamných komunikátov: televízny a rozhlasový spot, reklamný plagát, billboard, leták. Sociálna a charitatívna reklama. Účinky reklamy na človeka. Manipulatívne prostriedky. Multimedialna realita a jej znaky. Počítačové hry, videohry, mobilné telefóny a ich účinky na človeka.</p> <p>Etika v médiách (bulvarizácia médií)</p> <p>Etické zásady novinárskej práce.. Bulvár a porušovanie novinárskej etiky. Neetické</p>	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pochopiť a vysvetliť pojem mediálne publikum, - - pochopiť ako ovplyvňuje záujem publika o mediálne obsahy výšku príjmov v médiách, - - pochopiť a vysvetliť význam prieskumov sledovanosti médií, - zhodnotiť filmové dielo podľa stanovených kritérií po formálnej aj obsahovej stránke, - uvedomiť si účinky nevhodných obsahov na svoju osobnosť, - identifikovať pravidlá a kritériá výberu správ v spravodajských reláciách a vysvetliť spôsob ich spracovania, - napísať správu, - rozlíšiť správu od komentára, - rozlišovať medzi základnými titulmi periodickej tlače čo do obsahu, periodicity, - identifikovať prvky bulvarizácie v bulvárnych médiách a v „serióznej“ tlači, - vedieť popísať príklady reklám produktov, - analyzovať skrytý obsah reklamy, - identifikovať techniky presvedčania , - rozpoznať manipulatívnu komunikáciu v reklame, - kriticky zhodnotiť obsah reklamy a jej vplyv (pozitívny aj negatívny) na postoje ľudí, na verejnú mienku a správanie ľudí, - vyjadriť svoj postoj k nej, - vytvoriť reklamný produkt (plagát, leták a pod.), - vyberať si z počítačových hier a videohier pre svoj konzum tie, ktoré podporujú vlastnú osobnosť (napr. rozvíjajú logické a strategické myslenie) a nemajú na osobnosť negatívny vplyv (s nadmerným výskytom násilia) , - využívať s mierou počítačové hry, videohry a mobilné telefóny <p>Žiak dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť etické a neetické formy správania novinárov, etický a neetický obsah v médiách,
--	---

<p>prvky v programoch typu reality šou, zábavné a zábavno-súťažné relácie, relácie typu skrytá kamera. Ochrana a porušenie autorských práv na internete.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popísať základné hodnoty novinárskej etiky, - kriticky ohodnotiť tvorbu novinárskych príspevkov podľa etických kritérií, - rozlíšiť hlavné aspekty etickej a neetickej reklamy, - kriticky ohodnotiť reklamný spot, billboard, slogan a pod. z etickej stránky, - hodnotiť kvalitu moderovania rozhlasových relácií z hľadiska etických kritérií, - kriticky posudzovať kvalitu obsahu, využívaných výrazových prostriedkov v bulvárnych tlačných médiách (v porovnaní so serióznymi titulmi), - zaujať negatívny postoj k prezentácii problémových obsahov (násilie, sexualita, vulgarizmus...), - uvedomiť si účinky nevhodných obsahov na svoju osobnosť, - kriticky ohodnotiť správanie mediálnych hrdinov v súvislosti s etickými zásadami
--	---

5.5 Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa žiaci naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a s ich príslušníkmi dokážu konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii tejto témy využívame didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich, akceptovať ich a tiež rešpektovať ľudské práva.

S prierezovou témou **Multikultúrna výchova** úzko súvisí **regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra**, ktorá sa vo svojom obsahu zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie tradícií je základom kultúrnej identity. Spoznávaním svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva sa prispieva u žiakov k formovaniu ich historického vedomia. Formami uplatnenia týchto tém sú projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznal rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí;

5.6 Ochrana života a zdravia

Prierezová téma **Ochrana života a zdravia** sa na druhom stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Účelové cvičenia sa realizujú 2 razy do roka v trvaní 5 hodín, spravidla na jeseň a jar.

Zámerom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. **Ochrana života a zdravia** integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídaných situáciách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;

Obsahové zameranie oboch foriem dostanú vyučujúci k dispozícii. Z neho vyberú aktivity, ktoré budú vykonávať v čase cvičenia tak, aby v priebehu oboch cvičení absolvovali žiaci všetky tematické celky príslušného ročníka.

Na ÚC je potrebné spracovať plán. Mal by okrem základných informácií /dátum, trieda, TU, miesto realizácie, počet žiakov,.../ obsahovať aj približný časový rozvrh cvičenia s výberom zaradených tém z obsahového zamerania ÚC. Taktiež by malo byť uvedené materiálne-technické zabezpečenie / MTZ/ účelového cvičenia a predpokladaný čas návratu.

OBSAH A REALIZÁCIA UČIVA v 5 . - 9. roč.

Odbornú zložku učiva napĺňajú tematické celky s uvedeným obsahom:

1. riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

2. zdravotná príprava

3. pohyb a pobyt v prírode

5. roč.

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- varovné signály CO – činnosť na varovný signál „Všeobecné ohrozenie“, „Ohrozenie vodou“, „Koniec ohrozenia“;
- ochranná poloha ochranných prostriedkov (DM-1, CM3-/3h);
- ukážka prechodu priestoru kontaminovaného nebezpečnými látkami;
- kolektívna ochrana, evakuácia – vyhlasovanie evakuácie, evakuačné zariadenia; spôsoby vykonávania evakuácie, evakuačná batožina;
- kolektívna ochrana – ukrytie a ochrana v budovách pri mimoriadnej udalosti.

b) Zdravotná príprava

- imobilizácia horných a dolných končatín pomocou štandardných dláh;
- znehybnenie poranených končatín improvizovanými prostriedkami;
- uloženie postihnutého do stabilizovanej polohy – privolanie lekára;
- ošetrovanie a znehybnenie zlomenín dolných končatín;
- spôsoby odsunu poraneného – podľa druhu a závažnosti poranenia.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- zásady orientácie v prírode podľa prírodných úkazov, kompasu, buzoly, mapy;
- odhad vzdialeností do 300 m a výšky 10 m;
- pochod na neznáme miesto s riešením úloh na určovanie vlastného stanovišťa podľa mapy; - správne zakladanie ohňa.

6. roč.

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- charakteristika nebezpečných látok ohrozujúcich školu a jej okolie;
- vyhlásenie varovných signálov CO – činnosť v domácnostiach, činnosť žiaka a triedy po ich vyhlásení;
- lokalizácia a likvidácia požiaru ručnými hasiacimi prostriedkami;
- vyrozumievanie a privolanie požiarnikov – údaje;
- dekontaminácia – hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu;
- evakuácia z ohrozeného priestoru;
- pravidlá správania sa obyvateľstva pri ohrození a pri vzniku mimoriadnej udalosti.

b) Zdravotná príprava

- zložitejšie obväzovanie obväzmi horných a dolných končatín, trupu a brucha – obväzová technika;
- prakové obväzy brady a nosa;
- šatkové obväzy – hlava, ruky, nohy;
- náplast'ové obväzovanie poranení na horných a dolných končatinách;
- ošetrovanie poranených kĺbov a kostí horných a dolných končatín – vyvrtnutie, vyklbenie, zlomeniny.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- mierky máp a náčrtov, meranie vzdialeností na mape a v teréne;
- pomer výšky a šírky s nárastom vzdialenosti;
- zhotovenie jednoduchej pomôcky na odhad výšky a šírky;
- zemepisný azimut;
- určenie vlastného stanovišťa podľa mapy;
- určenie svetových strán podľa núdzových orientačných prostriedkov;
- prenášanie azimutu z mapy do terénu a z terénu do mapy;
- preventívna ochrana pred bleskom.

7. roč.

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- činnosť na varovné signály CO;
- ukladanie a skladovanie ochrannej masky (DM-1, CM-3-3/h);
- kolektívna ochrana, evakuácia obyvateľstva, obsah evakuačnej batožiny;
- ochranné stavby, pravidlá správania sa v úkrytoch, činnosť po opustení úkrytov;
- dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia, dekontaminácia;
- postup pri vzniku požiaru v osobnom automobile;
- zbrane hromadného ničenia – ničivé účinky, škodlivé pôsobenie na organizmus a ochrana pred nimi;
- ochrana potravín a vody pred škodlivinami a zamorením.

b) Zdravotná príprava

- poskytnutie prvej pomoci s pomocou lekárničky v osobnom automobile;
- prvá pomoc pri otrave plynom, chemikáliami;
- prvá pomoc pri šoku, protišokové opatrenia;
- vytiahnutie poraneného z rokliny;

- znehybnenie pri poranení panvy, krčnej chrbtice, hrudníka;
- ošetrovanie a znehybnenie otvorenej zlomeniny;
- umelé dýchanie z pľúc do pľúc (ústami, nosom), masáž srdca;
- zastavenie tepnového, žilového a vlásočnicového krvácania.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- príprava pochodu, zhotovenie harmonogramu a náčrtu pochodu;
- výber a úprava plochy pre stanovanie, stavanie turistického stanu;
- meranie rýchlosti, šírky a hĺbky vodného toku;
- prekonávanie vodnej prekážky;
- správanie sa pri prietrži mračien a privaloch vody;
- značenie mostov a prechodov cez vodné toky.

8. roč.

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- jadrové zbrane a ich ničivé účinky;
- ochrana pred svetelným žiarením;
- ochrana pred tlakovou vlnou (tlakovým nárazom);
- ochrana pred prenikavou radiáciou a rádioaktívnou kontamináciou;
- hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu;
- lokalizácia a likvidácia požiaru s jedovatými splodinami horenia;
- nebezpečné látky v okolí školy – zásady ochrany pri ich úniku, evakuácia z ohrozeného územia;
- kolektívna ochrana – druhy úkrytov, pravidlá správania sa v úkrytoch;
- odstraňovanie nebezpečných látok z povrchu terénu, budov a materiálu.

b) Zdravotná príprava

- hromadné nešťastia, triedenie chorých a ranených;
- postup pri poskytovaní prvej pomoci v mieste hromadného nešťastia;
- praktické riešenie prvej pomoci topiacej sa osobe;
- technická a zdravotná pomoc pri poranení elektrickým prúdom;
- prvá pomoc pri popáleninách;
- poskytnutie zdravotníckej pomoci pri strate vedomia;
- poskytnutie prvej pomoci pri úpaloch;
- sterilizácia prostriedkov;

- nebezpečenstvo pohlavných chorôb, zásady prevencie;
- alkoholizmus, drogy, toxikománia – škodlivé účinky, prevencia.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- pochod podľa pripravených azimutov, tabuľka pochodu;
- vybavenie zdravotníckym materiálom pri individuálnej turistike (pešo, bicyklom);
- značkovanie turistických ciest a chodníkov;
- príprava jednoduchej teplej stravy s použitím ohňa, zásady bezpečnosti;
- odstraňovanie devastačných následkov spôsobených ľuďmi v prírode.

9. roč.

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- úlohy CO vyplývajúce zo Ženevských dohôrov a dodatkových protokolov;
- civilná ochrana v Slovenskej republike, jej miesto úlohy a poslanie;
- analýza územia obce, mesta, okresu;
- organizovanie jednotiek civilnej ochrany – štáby a odborné jednotky;
- varovné signály CO – činnosť po ich vyhlásení;
- činnosť pri záchrane ľudí zo závalov a poškodených krytov;
- jódová profylaxia (v okolí AE);

b) Zdravotná príprava

- preverenie vedomostí a prehĺbenie návykov a zručností z poskytovania prvej pomoci pri rôznych poraneniach, zlomeninách, obväzovanie, znehybňovanie častí tela;
- darcovstvo krvi a transplantácie orgánov ľudského tela;
- správanie sa pri náleze zraneného mimo obývaného priestoru;
- prevencia proti kliešťovej encefalitíde.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- základný turistický výstroj;
- absolvovanie trasy primeranej veku,
- povinnosti turistov pri ochrane životného prostredia;

T e m a t i c k ý c e l o k

Riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana

Obsahový štandard:

Činnosť po varovaní varovnými signálmi. Používanie prostriedkov individuálnej ochrany. Základné zručnosti pri použití ochrannej masky. Kompletizovanie ochrannej masky,

pochodová, pohotovostná a ochranná poloha. Čiastočná hygienická očista osôb a čiastočná dezaktivácia potravín, vody a materiálu. Ochrana pred účinkami zbraní hromadného ničenia. Prevencia proti požiarom a činnosť po vzniku požiaru.

Výkonový štandard:

1. Varovné signály a činnosť po ich vyhlásení

Poznať varovné signály a základné činnosti po ich vyhlásení.

Popíš, ako sa vyhlasuje varovný signál „Všeobecné ohrozenie“, „Ohrozenie vodou“, „Koniec ohrozenia“.

Uved', aká je činnosť po vyhlásení varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“.

Priprav si ochrannú masku do predpísanej polohy po varovaní signálom „Všeobecné ohrozenie“.

Čo zabezpečíš v byte pred odchodom do úkrytu?

Uved', kde najbližšie sa nachádza úkryt a povedz, aký čas potrebuješ na presun do úkrytu.

2. Prostriedky individuálnej ochrany

Poznať prostriedky individuálnej ochrany a vedieť ich správne používať.

Popíš z akých hlavných častí sa skladá ochranná maska CM 3-/3h.

Aké prostriedky individuálnej ochrany jednotlivca poznáš?

Popíš funkciu ochrannej masky.

Uved', aké polohy ochrannej masky poznáš a čo je pohotovostná poloha.

Vymenuj improvizované prostriedky ochrany dýchacích ciest, končatín a tela.

Nasad' si ochrannú masku správnym spôsobom v časovom limite do ochrannej polohy.

Prečo je potrebné dezinfikovať ochrannú masku po použití.

Povedz, čo znamená skratka PIO.

3. Kolektívna ochrana pred účinkami následkov pri mimoriadnej udalosti

Popíš, čo je evakuácia a ako sa uskutočňuje.

Uved', aké spôsoby evakuácie poznáš a aké sú povinnosti občanov.

Charakterizuj jednotlivé typy úkrytov.

Uved', čo má obsahovať evakuačná batožina a aká je povolená hmotnosť pre tvoj vek.

Povedz základné zásady správania sa v úkrytoch.

4. Zbrane hromadného ničenia a ich ničivé účinky

Vedieť rozdeliť zbrane hromadného ničenia a poznať ich ničivé účinky.

Vymenuj tri druhy zbraní hromadného ničenia.

Povedz, aké ničivé účinky jadrových zbraní poznáš.

Povedz účinky otravných látok a biologických zbraní.

Čo je prenikavá radiácia, rádioaktívne zamorenie, svetelné žiarenie, tlaková vlna a ako sa proti nim chránime.

Použi individuálnu ochranu pri zamorení ovzdušia otravnou látkou a urči cestu úniku.

Vymenuj, aké sú zásady ochrany a prevencia pred infekčnou chorobou.

5. Hygienická očista a ochrana potravín a vody

Poznať zásady ochrany osôb, potravín, vody a materiálu.

Povedz, čo rozumieme pod pojmom kontaminácia.

Uved', čo znamenajú pojmy dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia a dekontaminácia.

Vykonaj hygienickú očistu tváre, dýchacích ciest, očí, rúk a vrchného oblečenia po prechode prašného územia na účelovom cvičení správnym postupom.

Popíš, akým spôsobom sa vykoná úplná hygienická očista a špeciálna očista materiálu po zamorení rádioaktívnym prachom a otravnými látkami.

Popíš, ako chránime vodné zdroje proti zamoreniu.

Priprav na účelové cvičenie svoje potraviny a vodu do dostupných bezpečných obalov proti kontaminácii.

6. Ochrana proti požiarom

Poznať preventívne opatrenia proti požiarom a zásady hasenia vzniknutého začínajúceho požiaru.

Vymenuj jednoduché hasiace prostriedky a aké horľaviny nimi hasíme.

Vymenuj, aké ručné hasiace prístroje a aké horľaviny, ktorými hasíme poznáš.

Povedz, akým ručným hasiacim prístrojom nesmieme hasiť horiace elektrické zariadenie pod prúdom.

Povedz, aké horľaviny sa nesmú nachádzať v blízkosti vykurovacích telies.

Vymenuj, aké tekuté horľaviny poznáš a akými prostriedkami ich hasíme.

Povedz, aké sú zásady manipulácie s otvoreným ohňom.

Uved', aké základné protipožiarne opatrenia poznáš, ktoré dodržiavate vo vašej domácnosti.

Povedz, aké protipožiarne opatrenia musíme dodržiavať pri táborení.

Povedz, čo prikazujú požiarne poplachové smernice vo vašej škole.

Uved', ako privoláš hasičov k vzniknutému požiaru a ako sa vyhlasuje varovný signál „Požiarny poplach“.

T e m a t i c k ý c e l o k

Zdravotná príprava

Obsahový štandard:

Všeobecné zásady prvej pomoci. Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich život – krvácanie, zastavenie dýchania, strata vedomia a šok. Základné ošetrovanie a znehybnenie končatín ŠVP, ochrana života a zdravia.

štandardnými a improvizovanými prostriedkami pri zlomeninách, vyvrtnutiach a vykĺbeninách. Zásady pri poranení panvy, krčnej chrbtice. Obväzová technika a odsun raneného. Postup pri poskytovaní prvej pomoci pri hromadnom nešťastí, poranení elektrickým prúdom, popáleninách, úpaloch, podchladení a otravách.

Výkonový štandard:

1. Všeobecné zásady pri poskytovaní prvej pomoci

Poznať základné zásady prístupu k zranenému, technickú a zdravotnícku prvú pomoc.

Vymenuj tie činnosti, ktoré patria do technickej a zdravotníckej prvej pomoci.

Vymenuj dôležité životné funkcie.

Popíš, ako zistíš, či postihnutý dýcha, je pri vedomí a či je krvný obeh funkčný.

Uved' technickú činnosť záchrancu pri poranení elektrickým prúdom a otrave v zadymenom priestore.

Vymenuj jednotlivé zásady protišokových opatrení.

Povedz, ktorým zraneným poskytnieš pomoc najskôr pri väčšom počte zranených osôb.

Aký je postup privolania odbornej zdravotníckej pomoci k zranenému?

2. Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich život

Poznať druhy krvácania, spôsoby zastavenia a obnovenie krvného obehu.

Porovnaj vonkajšie a vnútorné krvácanie.

Popíš rozdiel medzi žilovým, tepnovým a vlásočnicovým krvácaním.

Vymenuj tlakové body a uved' ich význam pri zastavení krvácania.

Popíš, ako budeš postupovať pri príznakoch vnútorného krvácania.

Vymenuj spôsoby zastavenia krvácania z poranenej tepny.

Poskytni prvú pomoc zastavenia tepnového krvácania pomocou tlakového obväzu pri poranení ramennej tepny.

Povedz, prečo nesmieme podávať tekutiny pri vnútornom krvácaní.

Popíš, ako ošetriš krvácajúcu povrchovú reznú ranu.

Uved', kedy uskutočňujeme masáž srdca a popíš, akým spôsobom sa vykonáva.

Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri zastavení dýchania.

Povedz, podľa akých príznakov zistíme, že postihnutý nedýcha.

Uved' možné príčiny zastavenia dýchania.

Popíš, akým spôsobom uvoľníme dýchacie cesty.

Vykonajte vo dvojici správne umelé dýchanie z úst do úst a nepriamu masáž srdca na modeli

Ak nemáš model, popíš presný postup.

Uved' počet stlačení hrudníka na jeden vdych postihnutému so zastaveným dýchaním a krvným obehom.

Vykonaj na figurantovi správne uloženie do stabilizovanej polohy.

Vedieť zvládnuť situáciu a poskytnúť prvú pomoc postihnutému so stratou vedomia, podchladení, otravách a popáleninách.

Uved', ktoré životné funkcie kontrolujeme u postihnutého so stratou vedomia.

Povedz, čo nám signalizujú modré pery u postihnutého so stratou vedomia.

Popíš, ak postihnutý dýcha, do akej polohy ho uložíme.

Povedz, aké sú možné príčiny straty vedomia.

Uved', ako zabezpečíme odbornú pomoc a prevoz do nemocnice.

Popíš prvú pomoc pri podchladení.

Povedz, čo spôsobuje otravy, ktoré sú najčastejšie druhy a ako poskytneme prvú pomoc.

Charakterizuj stupne popálenia a popíš prvú pomoc pri obarení.

Popíš príznaky podchladenia a prehriatia, prevenciu a prvú pomoc pri omrzlinách a úpale.

Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri zlomeninách a iných poškodeniach končatín a chrbtice.

Zvládnuť základnú obväzovú techniku a poznať princípy transportu.

Vymenuj štandardné a improvizované prostriedky na znehybnenie končatín.

Znehybni zatvorenú zlomeninu predlaktia na figurantovi veľkým závesom pomocou trojrohej šatky.

Popíš, ako ošetríme otvorenú zlomeninu predkolenia.

Znehybni štandardnými prostriedkami zatvorenú zlomeninu predkolenia.

Popíš Kramerovu a nafukovaciu dlahu, uved' spôsob použitia.

Povedz, do akých polôh uložíme postihnutého s poranením brucha a hrudníka.

Ulož spolužiaka do protišokovej polohy.

Vedieť zvládnuť základnú obväzovú techniku a poznať princípy transportu.

Uved' rozdelenie obväzov podľa účelu.

Zaraď krycie, tlakové, odsávacie, nepriedušné, upokojujúce a spevňujúce obvazy k jednotlivým poraneniam.

Popíš a ukáž tri spôsoby použitia trojrohej šatky.

Použi prakový obväz na ošetrovanie nosa a brady.

Urči na obrázku, ktorý je kruhový, špirálový, osmičkový a klasový obväz.

Ošetri a obviaž simulované poranenie prstu ruky.

Povedz, pri akom zranení použijeme nepriedušný obväz.

Uved', aká je zásada pri podozrení z poranenia chrbtice a krčných stavcov.

Uved' aké spôsoby odsunu raneného vzhľadom na charakter zranenia poznáš.

Zhotovte vo dvojici improvizované nosidlá na účelovom cvičení.

Povedz, aké zásady platia pri transporte zranených na nosidlách.

T e m a t i c k ý c e l o k

Pohyb a pobyt v prírode

Obsahový štandard:

Určovanie svetových strán pomocou prírodných úkazov, buzoly a určovanie azimutov.

Orientácia mapy, čítanie z mapy a topografické značky. Určenie vlastného stanovišťa, odhad vzdialeností, určenie výškového rozdielu a krokovanie. Mierka mapy a zhotovenie situačného a topografického náčrtu. Zhotovenie schematickeho náčrtu a pochod podľa azimutov.

Turistické značky a chodníky. Výber miesta pre stanovanie, príprava ohniska a jednoduchej stravy. Preventívna ochrana proti blesku a privalu vody. Poznávanie krajiny, pamiatok.

Výkonový štandard:

1. Pohyb v prírode pomocou mapy a buzoly

Zvládnuť pohyb a orientáciu v prírode pomocou mapy a buzoly.

Urči svetové strany podľa slnka a hodínok a spresni ich pomocou buzoly.

Zorientuj mapu a urči vlastné stanovište.

Uved', aké topografické značky sa nachádzajú v blízkosti tvojho stanovišťa na mape.

Urči z mapy nadmorskú výšku tvojho stanovišťa.

Urči vzdialenosť do nasledujúceho bodu pochodu podľa mierky mapy.

Povedz, aká je dĺžka tvojho kroku a koľko tvojich krokov predstavuje 100 m.

Zhotov situačný a topografický náčrt pochodu.

Zhotov schematický náčrt a pochoduj podľa zvolených azimutov s využitím turistických značiek a chodníkov.

6. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy obsahujú súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú žiaci získať, aby mohli pokračovať vo vzdelávaní v nadväzujúcej časti vzdelávacieho programu alebo aby im mohol byť priznaný stupeň vzdelania. Na ich základe škola vo svojom školskom vzdelávacom programe vypracuje učebné osnovy, ktoré vymedzujú výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa učebného plánu školy.

Rozdelenie štandardov do ročníkov v štátnom vzdelávacom programe má charakter odporúčania, škola ich do ročníkov rozdelí tak, aby ich rozsah odpovedal časovej dotácii podľa učebného plánu školy. Škola pri tvorbe učebných osnov dodržiava zásadu vekuprimeranosti a zásadu logickej nadväznosti obsahu vzdelávania. Učebnými osnovami povinného vyučovacieho predmetu, ktorého časová dotácia sa v učebnom pláne nezvyšuje alebo a zvyšuje bez rozšírenia obsahu, môžu byť vzdelávacie štandardy.

Tieto požiadavky sú formulované ako kompetencie, v ktorých sú obsiahnuté vedomosti, zručnosti, postoje a hodnoty v kontexte vymedzeného obsahu vzdelávania. Obsahujú štruktúru učebných cieľov, výkonové požiadavky a vymedzený rámcový učebný obsah.

Stanovené štandardy si učitelia môžu viac špecifikovať s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti svojich žiakov. Vzdelávacie štandardy treba chápať v tom zmysle, že žiak nemá byť pasívnym aktérom výučby a konzumentom hotových poznatkov, ktoré si má len zapamätať a následne zreprodukovat', ale aj vytvárať ich v aktívnej činnosti.

7. Rámcový učebný plán

Rámcový učebný plán stanovuje časové dotácie vyučovacích predmetov v ŠVP podľa ročníkov.

Vymedzuje počet voliteľných (disponibilných) hodín, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe. (viď. učebný plán)

U nás sme disponibilné hodiny využili v existujúcich predmetoch nasledovne:

- zvýšenie hodinovej dotácie existujúceho predmetu (zvýšenie kvality vzdel. štandardu)
- delenie hodín
- nový predmet „Nemčina hrou“

POZNÁMKY k RUP :

I.

- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky schválilo dňa 6. 2. 2015 pod číslom 2015 -5130/1760:1-10A0 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2015):
- Škola je povinná z rámca voliteľných hodín ponúknuť žiakom 7. – 9. ročníka ako druhý cudzí jazyk jeden z jazykov: francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk podľa
- možností školy a záujmu žiakov, a to najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne.
- ZŠ s MŠ Lúka 135 žiakom ponúkla ako druhý cudzí jazyk – nemecký jazyk (2 hodiny týždenne , v alternácii s Cvičeniami zo slovenského jazyka (1 hodina týždenne) a Cvičeniami z matematiky (1 hodina týždenne)

II.

- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v súlade s § 6 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva:
- dodatok č. 1, ktorým sa mení Rámcový učebný plán pre nižšie stredné vzdelávanie (platný od 1. septembra 2011) s účinnosťou od 1. septembra 2017, s platnosťou v 9. ročníku v školskom roku 2017/2018; 2018/2019.
- Znenie dodatku č. 1:
- Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským v časti Počet hodín za 5. – 9. ročník ZŠ vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť vo vyučovacom predmete dejepis sa text:
- „Človek a spoločnosť Dejepis 6“nahrádza slovami „Človek a spoločnosť Dejepis 7“
- 2. V Rámcovom učebnom pláne v časti Počet hodín za 5. - 9. ročník ZŠ, časť Voliteľné hodiny nahrádza číslo 30 číslom 31

Rámcový učebný plán ZŠ s MŠ Lúka 136 škol. rok 2022/23

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet	primárne vzdelávanie				nižšie stredné vzdelávanie				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra/CSL	9	8+1	7+1	7+1	5	5	4+1 0+1/0	5 0+1/0	5+1 0+1/0
	anglický jazyk			3	3	3+1	3+1	3	3	3
	angličtina hrou	0+1	0+1							
	nemčina hravo					0+1	0+1			
	NJDdruhý cudzí jazyk/ RUJ							0/0+2	0/0+2	0/0+2
Matematika a práca s inf.	matematika/CVM	4	4+1	4	4	4+1	4+1	4+1/ 0+1/0	4+1/ 0+1/0	5/0+1/0
	informatika			1	1	1	1	1	1	
Človek a príroda	prvouka	1	2							
	prírodoveda			1+1	2					
	fyzika						2	1	2	1
	chémia							2	2	1+1
	biológia					2	1	2	1	1
Človek a spoločnosť	vlastiveda			1	2					
	dejepis					1	1+1	1	1	2+1
	geografia					2	1	1	1	1
	občianska náuka						1	1	1	1
Človek a hodnoty	etická/ náboženská výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie			1	1					
	technika					1	1	1	1	1
Umenie a Kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	
	výtvarná výchova	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2+1	2	2	2	2	2	2	2	2
	základ	20	20	23	25	24	25	26	27	25
	voliteľné hodiny	2	3	2	1	3	4	4	3	5
	spolu	22	23	25	26	27	29	30	30	30

Poznámka: 1.-9. ročník

inovovaný školský vzdelávací program (platný od 1. 9. 2015)

Využitie disponibilných hodín:

MATEMATIKA

Vo vyučovacom predmete matematika sa zvyšuje v UP v ŠkVP **časová dotácia o 1 hodinu v každom ročníku**. Táto hodina sa využije na zmenu kvality výkonu:

- na posilnenie niektorých tém
- na používanie inovačných metód:
 - práca s internetom
 - interaktívne cvičenia
 - Planéta vedomostí
 - interaktívne cvičenia vo Worde a Exceli
- riešiť úlohy, pri ktorých je potrebné diskutovať alebo pracovať v skupinách
- tvoriť a využívať pojmové mapy
- tvoriť praktické výstupy (modely telies, modely stavieb z kociek, kvádrov)
- prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom znižovaním nadmerného počtu jednotvárných cvičení rozvíjať osobnostnú a sociálnu úroveň- problematika prierezových tém
- dokázať správne klásť otázky, definovať pojmy, správne ich použiť pri formuláciách odpovedí (vzorce, premenné)
- používať odborný jazyk, korektne formulovať závery, dokázať odhadnúť výsledky (vzdialenosť dvoch objektov, obsah, objem telesa)
- rozvíjať logické a kritické myslenie, schopnosť analyzovať, syntetizovať, myšlienky správne zaznamenávať vo formálnych zápisoch (slovné úlohy)
- rozvíjať algoritmické myslenie, schopnosť pracovať s návodmi, tvoriť ich (konštrukcia trojuholníkov – rovnoramenných, rovnostranných)
- používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie a prezentáciu informácií (štatistické spracovanie údajov)
- riešiť príklady z reálneho života – finančná matematika, hľadať súvislosti s inými predmetmi
- tvoriť výtvarné výstupy (návrh bytu s požadovanými údajmi), príprava plagátu (klasifikácia rovnobežníkov, trojuholníkov)
- tvoriť literárne výstupy (prešmyčky, krížovky, hlavolamy) a riešiť ich
- tvoriť praktické výstupy (modely telies – kocka, kváder, hranol)

- umožniť žiakom so ŠVVP pracovať vlastným tempom s perspektívou dosiahnutia optimálneho výkonu

DEJEPIS

Školský vzdelávací program z dejepisu je vypracovaný na základe inovovaného štátneho vzdelávacieho programu, v 6. ročníku je časová dotácia navýšená o 1 hodinu týždenne (ŠVP 33h + ŠkVP 33h), v 9. ročníku je časová dotácia ŠVP navýšená o 1 hod. týždenne.

Využitie disponibilných hodín:

- výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:
- pracovať s historickým časom, zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky, zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti, rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- opísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti, skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- pracovať s učebnicou a čítankou, čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť, využívať názorný materiál,
- nakresliť jednoduchú časovú priamku,
- pracovať s historickou mapou,
- spoznať historickú terminológiu,
- pracovať s historickými materiálmi, prameňmi, analyzovať ich a vytvárať si vlastný názor,
- zdokumentovať a zostaviť stručný informačný materiál, prezentáciu vlastných prác,
- spoznávať dejiny spojené s návštevami historických objektov v našom regióne.

Rozširujúce učivo – 6. ročník:

1. Obrazy pravekého sveta (5+5)

- periodizácia dejín, doba kamenná, medená, bronzová, železná, pravek na Slovensku.

2. Obrazy starovekého sveta (18+17)

- riečne civilizácie, mestské štáty a ich organizácia (Mezopotámia, Egypt, Sumeri, Babylončania, Chetiti, Feničania)

- staroveké Grécko (mykénska a minojská civilizácia, Atény, Sparta, grécko-perzské vojny, Peloponézska vojna, olympijské hry, Alexander Macedónsky)
- staroveký Rím (kráľovská doba, republika, púnske vojny, Spartakus, Caesar, Octavius Augustus, Limes Romanus, Marcus Aurelius, antická kultúra, divy starovekého sveta).

3. Obrazy stredovekého sveta (10+11)

- rodové spoločenstvá, sťahovanie národov, Byzantská, Arabská a Franská ríša, feudalizmus, cirkev v stredoveku, život v stredoveku, kultúra, veda, umenie, vznik Francúzska, Nemecka a Anglicka).

Rozširujúce učivo – 9. ročník:

- vychádza z didakticko-metodického návrhu k zvýšenej hodinovej dotácii, ktorý bol vypracovaný Štátnym pedagogickým ústavom - diskusie na vybrané témy, exkurzie (Vojenské múzeum Piešťany, Mohyla M.R. Štefánika – Brezová pod Bradlom, Múzeum M. R. Štefánika – Košariská, Slavín - Bratislava, Múzeum SNP – Banská Bystrica, Osvienčim – Poľsko), sledovanie historických dokumentov a filmov, využívanie pracovných zošitov, vybraných písomných prameňov, analýza fotografie, karikatúry, využívanie doplnkovej literatúry.

ANGLICKÝ JAZYK

Posilnením časovej dotácie o 1 vyučovaciu hodinu v 5. a 6. ročníku vo vyučovacom predmete anglický jazyk sa zameriame na rozvoj týchto komunikačných jazykových činností a stratégií:

- počúvanie s porozumením
- čítanie s porozumením
- písomný prejav
- ústny prejav- monológ a dialóg

NEMČINA HRAVO – novoutvorený predmet (vid'. učebné osnovy)

CHÉMIA

Vo vyučovacom predmete chémia sa zvyšuje v ŠkVP pre 9. ročník časová dotácia o 1 hodinu. Táto hodina vytvorí priestor pre žiaka, aby mohol:

- rozvíjať vlastnú prírodovednú gramotnosť
- pracovať so vzdelávacím programom Chémia
- pracovať s Planétou vedomostí

- tvoriť chemické poznatky, ale aj činnosti, ktoré vyúsťujú do zvládnutia viacerých prvkov vedeckej činnosti
- vykonávať vlastné vedecké činnosti
- objektívne pozorovať a opísať pozorovanie
- merať, zaznamenávať, triediť, analyzovať a interpretovať získané údaje
- vytvárať a overiť predpoklady a tvoriť závery
- používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie a prezentáciu informácií o použití rôznych látok v priemysle, v poľnohospodárstve a v bežnom živote
- aplikovať poznatky a skúsenosti získané v predmete chémie pri ochrane zdravia a životného prostredia
- vlastnou činnosťou objavovať vlastnosti látok, zákonitosti ich správania a vzájomného pôsobenia
- umožniť žiakom so ŠVVP pracovať vlastným tempom s ohľadom na individuálne potreby
- vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy
- tvoriť a využívať pojmové mapy
- používať odbornú terminológiu na opísanie chemických javov a procesov

SLOVENSKÝ JAZYK

Časová dotácia pre vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra sa v ŠkVP zvyšuje o 1 hodinu v ročníkoch 7.,8., 9. Táto hodina sa využije na rozvíjanie kľúčových kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií žiakov.

8. Osobitosti a podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Zohľadňovanie individuálnych potrieb žiaka sa realizuje s cieľom zabezpečiť rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj jeho schopností a osobností a s cieľom dosiahnuť primeraný stupeň vzdelania a jeho primerané začlenenie do spoločnosti.

Na podporu výchovy a vzdelávania žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami škola zabezpečí najmä:

- a) včasnú pedagogickú diagnostiku a v nadväznosti na jej závery v spolupráci s príslušným zariadením poradenstva a prevencie odbornú diagnostiku (špeciálnopedagogickú, liečebno-pedagogickú, sociálno-pedagogickú, logopedickú, psychologickú, medicínsku) diagnostiku, vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ak je potrebné), individuálnu a skupinovú prácu, používanie špeciálnych metód a foriem vyučovania, úpravu vzdelávacích cieľov a obsahu, uplatňovanie rozličných foriem hodnotenia, aplikáciu špecifických a alternatívnych foriem komunikácie, prípadne iných jazykov a prostriedkov komunikácie, spoluprácu s rodičmi a ďalšie, v závislosti od individuálnej potreby konkrétneho žiaka;
- b) materiálne vybavenie, ktoré zahŕňa špeciálne edukačné publikácie, špeciálne vyučovacie pomôcky, kompenzačné pomôcky, prístroje, digitálne technológie, úpravu prostredia, prípadne špeciálne miestnosti a učebne;
- c) odborný prístup pedagogických a odborných zamestnancov, školského podporného tímu a zariadení poradenstva a prevencie, podporu pedagogického asistenta;
- d) akceptujúce školské prostredie a programy v triedach a školách, ktoré sú zamerané na formovanie pozitívnych postojov k ľuďom s odlišnosťou a znevýhodnením;
- e) odbornú prípravu pedagogických a odborných zamestnancov;
- f) finančné zdroje na zabezpečenie špeciálnych materiálnych, odborných a personálnych podmienok.

V tomto školskom roku máme na 2.stupni 6 žiakov so zdravotným znevýhodnením a 3 žiakov so ŠVVVP. Pracuje s nimi školský špeciálny pedagóg v spolupráci s vedením školy i triednym učiteľom, Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva zaisťuje odbornú diagnostiku i priebežnú starostlivosť. Na základe odborných posudkov všetci pedagogickí zamestnanci po dohode s rodičmi vytvárajú a realizujú individuálny vzdelávací program. Vzhľadom na nízky počet žiakov v triedach vyučujúci môžu k týmto žiakom pristupovať individuálne. Vo vyučovacom procese sa vyučujúci riadia aktuálnymi metodickými pokynmi pre výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi potrebami.

Od škol. r. 2017/18 pracuje v škole **asistent učiteľa**.

Na základe odporúčania dokumentu Sprievodca škol. rokom 2022/23 pracuje v škole **podporný tím** v zložení ŠŠP, asistent učiteľa, vých. poradca a zástupkyňa školy.

Zákonní zástupcovia začlenených žiakov sú informovaní o výchovno-vyučovacích výsledkoch svojich detí na triednych schôdkach, konzultačných hodinách i prostredníctvom žiackych knižiek.

8.1 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Základná škola, ktorá vzdeláva žiakov so zdravotným znevýhodnením spolu s ostatnými žiakmi školy, vytvára podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a v spolupráci so školským podporným tímom. Škola zabezpečí najmä:

- odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky zodpovedajúce individuálnym potrebám žiaka so zdravotným znevýhodnením a tiež systematickú spoluprácu školy so zariadením poradenstva a prevencie alebo špeciálnou školou;

- vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý upravuje jednotlivé časti školského vzdelávacieho programu podľa špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, najmä obsah, metódy, formy alebo spôsoby hodnotenia a spoluprácu so zákonným zástupcom a pedagogickými a/alebo odbornými zamestnancami;

- uplatňovanie špecifických foriem komunikácie (slovenský posunkový jazyk, Braillovo písmo), alternatívnej a augmentatívnej komunikácie, prípadne iných jazykov a prostriedkov komunikácie;

- využívanie rôznych odporúčaných foriem špecifickej pedagogickej a odbornej podpory a intervencie, ktoré podľa individuálnych potrieb žiaka môžu (ale nemusia) zahŕňať aj využívanie disponibilných hodín na výučbu špecifických vyučovacích predmetov alebo na individuálne alebo skupinové vyučovanie

v predmetoch, v ktorých sa žiak vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu;

- vyučovanie za pomoci ďalšieho pedagogického alebo odborného zamestnanca, individuálne alebo v skupinách na vyučovaní, prednostne v triede spolu s ostatnými žiakmi alebo mimo triedy, pričom obsah, formy a postup vyučovania sa konzultuje s príslušným učiteľom;

- možnosť učiteľom flexibilne prispôbiť rozsah a štruktúru vyučovacej hodiny zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia;

- podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Žiak so zdravotným znevýhodnením sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú žiakovi so zdravotným znevýhodnením, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Individuálny vzdelávací program žiaka so zdravotným znevýhodnením vypracováva v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu nie je potrebné doslovne postupovať podľa vzdelávacích programov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, keďže rozmanitosť potrieb a charakteristík žiakov s jedným druhom zdravotného znevýhodnenia je veľmi veľká. Je potrebné prihliadať primárne na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka.

Ak vzdelávací program pre žiakov so zdravotným znevýhodnením nezodpovedá charakteru konkrétnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Individuálny vzdelávací program zohľadňuje maximálny vzdelávací potenciál konkrétneho žiaka.

8. 2 Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je vytvorenie podnetného a podporného prostredia pre efektívne vzdelávanie, aby bol zabezpečený ich rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu.

Pri výchove a vzdelávaní žiakov zo SZP škola v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a v spolupráci so školským podporným tímom zabezpečí najmä:

- prispôsobenie metód a foriem vzdelávania podľa individuálneho prístupu tak, aby boli žiaci podporení a motivovaní sa efektívne vzdelávať;
- včasné riešenie ťažkostí vo vzdelávaní, využívanie podpory pedagogického asistenta a iné dostupné možnosti podpory pedagogických a odborných zamestnancov;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov zo SZP a ich rodičov pre pravidelnú dochádzku na vyučovanie;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov s ohľadom na ich pokračujúce vzdelávanie, pôsobenie na trhu práce a praktický život;
- prípravu aktivít, v ktorých môžu žiaci prejaviť a uplatniť svoje záujmy, silné stránky a schopnosti;
- podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia;

- v prípade odlišného materinského jazyka žiaka škola v obsahu a metódach vyučovania individuálne zohľadní mieru jeho znalosti vyučovacieho jazyka.

Vzdelávanie žiakov zo SZP sa uskutočňuje v bežných triedach spolu s ostatnými žiakmi. V prípade potreby škola môže využiť individuálny vzdelávací program pre konkrétneho žiaka (vypracovaný na jeden, viacero alebo aj všetky vyučovacie predmety) v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program vypracováva pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Ak má žiak zo SZP zároveň odlišný materinský jazyk a potrebu podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka navštevovanej školy, škola to zohľadní vo vyučovaní a podľa potreby aj v individuálnom vzdelávacom programe daného žiaka.

V tomto školskom roku nemáme v našej škole žiaka so SZP.

8. 3 Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je umožniť im vzdelávať sa a rozvíjať v súlade s ich vývinovými charakteristikami (napr. akcelerovaný kognitívny vývin) a s prihliadnutím na možné vývinové špecifiká, súvisiace s ich nadaním.

Nadaný žiak sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a rámcového učebného plánu školy. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú nadanému žiakovi, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program nadaného žiaka vypracováva pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu nie je potrebné doslovne postupovať podľa vzdelávacieho programu pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním¹⁸, keďže rozmanitosť potrieb a charakteristík žiakov s nadaním je veľmi veľká. Je potrebné prihliadať primárne na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka, vrátane potrieb vyplývajúcich zo zdravotného alebo sociálneho znevýhodnenia.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania škola zabezpečí žiakom s nadaním špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu vývinu ich osobnosti, najmä:

- špecifikovať v školskom vzdelávacom programe, resp. v individuálnom vzdelávacom programe ciele vzdelávania s ohľadom na druh a stupeň rozvíjaného nadania, na potrebu všestranného osobnostného rozvoja nadaných žiakov a na prípadné špecifické vývinové charakteristiky, súvisiace s nadaním (napr. asynchrónia, dysfunkčný perfekcionizmus, senzitivita);
- zabezpečiť vzdelávanie nadaných žiakov materiálne, metodicky i personálne;
- v prípade potreby spolupracovať so psychológom, prípadne s iným odborným zamestnancom;
- v prípade umelecky nadaných žiakov spolupracovať s odborným pedagógom konkrétnej umeleckej disciplíny a športovo nadaných žiakov so športovým trénerom;
- akceptovať nadaných žiakov a rešpektovať špecifiká ich osobností a správania;
- dbať na komplexný rozvoj osobnosti nadaných žiakov;
- zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a uplatňovať diferencovaný prístup vo vyučovaní, vrátane postupov zameraných na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov, napr. projektové vyučovanie;
- umožniť žiakom vzdelávanie pod vedením tútora alebo vzdelávanie v konkrétnom predmete pod vedením učiteľa školy vyššieho stupňa;
- viesť žiakov k realistickému hodnoteniu vlastných schopností i výsledkov svojej práce, sebareflexii a sebaaprijatiu;
- viesť žiakov k vzájomnej spolupráci.

V aktuálnom školskom roku nenavštevuje nižšie stredné vzdelávanie žiaden žiak s nadaním.

9. Charakteristika odboru vzdelávania a jeho dĺžka

Nižšie stredné vzdelávanie zabezpečuje rozvoj osobného potenciálu každého žiaka, jeho spôsobilostí, zručností a vedomostí potrebných v osobnom i občianskom živote a pre ďalšie vzdelávanie. Formuje a rozvíja charakter žiakov v súlade s etickými hodnotami. Nižšie stredné vzdelávanie – druhý stupeň základnej školy tvorí 5. – 9. ročník.

10. Forma výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa na druhom stupni základnej školy organizuje dennou formou.

Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- v celom rozsahu vzdelávania zabezpečeného školou pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku individuálnym vzdelávaním, preto, že ich zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole alebo preto, že boli vzatí do väzby alebo sú vo výkone trestu odňatia slobody;
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu;
- v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu alebo ktorí sú žiakmi so všeobecným intelektovým nadaním;
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetkých žiakov;
- v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však 1 mesiac, z dôvodu havárie v budove školy alebo rekonštrukcie budovy školy.

11. Vyučovací jazyk

Výchova a vzdelávanie podľa tohto predmetu sa uskutočňuje v slovenskom jazyku alebo v jazyku národnostnej menšiny. V aktuálnom školskom roku nemáme v škole žiakov národnostnej menšiny.

12. Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov, ktoré sa vzdelávajú v základných školách s vyučovacím jazykom slovenským sa zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka. Počas ich adaptačného obdobia v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka sa pri ich hodnotení a klasifikácii odporúča postupovať podľa zákona a metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy.

Od škol. roku 2021/22 venujeme náležitú pozornosť žiakom z Ukrajiny, ktorí sa prišli vzdelávať do našej školy. Zmena pre týchto žiakov, aj ich rodičov, je značnou psychickou záťažou, preto títo žiaci potrebujú čas, aby si na novú situáciu zvykli, ale aj zo strany pedagógov a nových spolužiakov sa očakáva spolupráca, tolerancia a ústretovosť vo vyučovacom procese, aj mimo neho. Je preto potrebné klásť dôraz v prvom rade na vytvorenie bezpečného a priateľského prostredia.

Priority pri vzdelávaní detí cudzincov/ azylantov:

1. Prispôbiť obsah vyučovania aktuálnej jazykovej úrovni žiaka na základe posúdenia a výsledku jeho pedagogickej diagnostiky; vyučovať slovenský jazyk ako cudzí jazyk.
2. Pri hodnotení postupovať ako pri hodnotení žiakov po prestupe na školu s iným vyučovacím jazykom v súlade s čl. 11 Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.
3. Podporovať cieľnú spoluprácu škola – učiteľ – rodič/zákonný zástupca – žiak.

Vo vyučovacom procese vychádzame z aktuálnych dokumentov vydaných MŠVVaŠ SR v škol.r.2021/22 :

Všeobecné informácie o zaradovaní detí z Ukrajiny do MŠ a ZŠ

<https://ukrajina.minedu.sk/data/att/24233.pdf>

Usmernenie k hodnoteniu žiakov z Ukrajiny zaradených v základnej škole a strednej škole

<https://ukrajina.minedu.sk/data/att/23063.pdf>

Metodické odporúčanie k organizácii výchovy a vzdelávania v triedach základných škôl

<https://ukrajina.minedu.sk/data/att/22859.pdf>

Metodické materiály a videá zamerané na utečencov, azyl a migráciu pre učiteľov a žiakov vo veku 6 – 9 rokov, 9 – 12 rokov

Zdroje a podporné materiály v škol. roku 2022 / 2023

Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania. Kvalitné a dostupné vzdelávanie pre Slovensko 2018 – 2027

Akčný plán digitálneho vzdelávania (2021-2027)

Národný akčný plán prevencie obezity na roky 2015-2025

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím

Dohovor o právach dieťaťa

Smernica č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach

Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019-2023

Národný program prevencie HIV/AIDS

Stratégia digitálnej transformácie Slovenska do roku 2030

Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím (č. 317/2010 Z.z.)

Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ

Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv

Koncepcia výchovy a vzdelávania detí a mládeže k dobrovoľníctvu

Stratégia popularizácie vedy a techniky v spoločnosti

Národný program podporujúci zdravie

Stratégie environmentálnej politiky SR do roku 2030

Stratégia na ochranu detí pred násilím

Koncepcia rozvoja nadaných detí

Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2019-2025

Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019-2023

Vecný a časový plán opatrení na zlepšenie výsledkov žiakov v medzinárodnom meraní žiakov

OECD

Národná stratégia zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti

Základná škola s materskou školou, Lúka 135

Školský vzdelávací program pre ZŠ s MŠ Lúka 135 bol prerokovaný schválený
Pedagogickou radou dňa 31. 8. 2022.

Mgr. Adriana Holániová
riaditeľka školy

Školský vzdelávací program pre ZŠ s MŠ Lúka 135 bol prerokovaný
Radou školy dňa 12. 9. 2022.

Mgr. Marián Lacko
predseda Rady školy

Obec Lúka ako zriaďovateľ školy v zastúpení starostom obce schválil Školský vzdelávací
program ZŠ s MŠ Lúka 135 dňa

Ing. Marián Haluza
starosta obce

Príloha

1. Plán práce koordinátora environmentálnej výchovy
2. Plán práce koordinátora protidrogovej prevencie
3. Všeobecná deklarácia ľudských práv
4. Deklarácia práv dieťaťa